

Dosarul nr. 2r-797/18

Prima instanță: Judecătoria Drochia (jud. V. Craveț)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A. Albu, A. Toderaș și E. Bejenaru)

Î N C H E I E R E

17 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Galina Stratulat
Nicolae Craiu

examinând recursurile declarate de către Cristina Chistruga,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolae Chistruga împotriva Cristinei Chistruga, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Drochia cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și împotriva încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Cristina Chistruga,

c o n s t a t ă :

La 22 august 2016, Nicolae Chistruga a depus cerere de chemare în judecată împotriva Cristinei Chistruga intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Drochia cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 mai 2017 a Judecătoriei Drochia s-a admis parțial acțiunea și s-a dispus schimbarea domiciliului copilului minor XXXXX cu tatăl Nicolae Chistruga.

Prin încheierea din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Cristina Chistruga, fiindu-i acordat apelantei termen pînă la 19 septembrie 2017, ora 09:00, pentru a achita taxa de stat în sumă de 75 de lei. S-a comunicat apelantei că în cazul în care nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele anexate va fi restituită.

Prin încheierea din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, a fost restituită cererea de apel depusă de Cristina Chistruga, din motivul că apelanta nu a prezentat în termenul stabilit de instanța de apel dovada achitării taxei de stat în sumă de 75 de lei (f.d. 129, 130-131).

La 5 septembrie 2018, Cristina Chistruga a declarat recurs împotriva încheierii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți prin care nu s-a dat curs cererii de apel și împotriva încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a restituit cererea de apel, solicitând repunerea în termenul de depunere a cererii de recurs, admiterea recursului, cu casarea încheierilor contestate.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a indicat că am luat cunoștință cu încheierea de a nu da curs și încheierea privind restituirea cererii de apel la 22 august 2018, când a depus cerere, prin care a solicitat de a face cunoștință cu materialele cauzei.

În acest context recurenta a relatat că în perioada 9 septembrie 2017 - 20 august 2018, s-a aflat peste hotarele Republicii Moldova și prin urmare toate scrisorile expediate de Curtea de Apel Bălți nu au fost recepționate de ea, deoarece a fost plecată din țară.

În susținerea cererii de recurs a indicat că instanța de judecată nu a respectat normele de drept procedural și în concluzie a emis încheieri ilegale.

La 10 octombrie 2018, Nicolae Chistruga a depus referință asupra cererii de recurs depuse de către Cristina Chistruga împotriva încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți, solicitând respingerea recursului, cu menținerea încheierii instanței de apel.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile urmează a fi restituite din considerentele ce preced.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Art. 426¹ lit. a) Cod de procedură civilă prevede că instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs a fost depusă în afara termenului legal, iar recurentul nu solicită repunerea în termen sau instanța de recurs a refuzat să efectueze repunerea în termen.

În conformitate cu art. 426¹, alin. (2) Cod de procedură civilă recursul împotriva încheierii judecătorești se restituie în baza a cel puțin unuia din temeiurile prevăzute la alin. (1), printr-o încheiere care nu se supune nici unei căi de atac.

În conformitate cu art. 111 alin. 3 Cod de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Art. 112 alin. (2) Cod de procedură civilă dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, fără îndoială, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea Tricard, ibidem, parag. 29, Nicolae Popa vs România, 9 decembrie 2014, parag. 16, Tence vs Slovenia, 31 mai 2016, parag. 31).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reține, că recursurile declarate împotriva încheierii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți și încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de Apel Bălți sunt depuse în afara termenului legal prevăzut.

Instanța de recurs constată că nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 15 iunie 2017, Cristina Chistruga a depus cerere de apel (f. d. 106-107).

Prin încheierea din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Cristina Chistruga, fiindu-i acordat apelantei termen pînă la 19 septembrie 2017, ora 09:00, pentru a achita taxa de stat în sumă de 75 de lei. S-a comunicat apelantei că în cazul în care nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu toate actele anexate va fi restituită.

Completul de judecată indică că la 18 iulie 2017, instanța de apel a expediat în adresa Cristinei Chistruga copia încheierii din 10 iulie 2017, prin care nu s-a dat curs cererii de apel, însă înștiințarea expediată prin intermediul oficiului poștal, a fost remisă instanței de judecată la 3 august 2018 cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 120).

Ca rezultat, ședința de judecată din 19 septembrie 2017 a fost amânată pentru 3 octombrie 2017, fiind acordat apelantei termen suplimentar pentru prezentarea dovezii privind achitarea taxei de stat (f.d. 121-122).

La rîndul său, ședința de judecată din 3 octombrie 2017 a fost amânată pentru 17 octombrie 2017, deoarece nu a fost returnat avizul de recepție expediat în adresa apelantei, fiindu-i acordat suplimentar acesteia termen pentru prezentarea dovezii privind achitarea taxei de stat (f.d. 123-124).

Conform avizului de recepție anexat la materialele cauzei se adeverește faptul că, înștiințarea privind achitarea taxei de stat expediată în adresa Cristinei Chistruga a recepționată la 4 octombrie (f.d. 125).

La 16 octombrie 2017, Cristina Chistruga a expediat în adresa Curții de Apel Bălți, prin intermediul poștei electronice o cerere, prin care a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa, deoarece este angajată în cîmpul muncii peste hotarele țării și nu are posibilitate de a se prezenta (f.d. 126-127).

În acest context, instanța de recurs subliniază că recurenta a cunoscut despre necesitatea achitării taxei de stat, fapt confirmat suplimentar prin cererea enunțată mai sus.

Prin prisma normelor citate raportate la faptele descrise mai sus, instanța de recurs a constatat că termenul de declarare a recursului împotriva încheierii de a nu da curs cererii de apel a expirat la 17 octombrie 2017. În consecință, este evident că prin depunerea cererii de recurs la 5 septembrie 2018, recurenta a depășit cu aproximativ 11 luni termenul de îndeplinire a actului de procedură, prevăzut în art. 425 Cod de procedură civilă.

În ceea ce privește încheierea din 17 octombrie 2017, prin care s-a restituit cererea de apel, instanța de recurs a constatat că recursul împotriva acestei încheieri este de asemenea depus în afara termenului legal.

Astfel, prin încheierea enunțată mai sus a fost restituită cererea de apel depusă de Cristina Chistruga, din motivul că apelanta nu a prezentat în termenul stabilit de instanța de apel dovada achitării taxei de stat în sumă de 75 de lei (f.d. 129, 130-131).

La 30 octombrie 2017, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa apelantei copia încheierii din 17 octombrie 2017, însă înștiințarea expediată în adresa Cristinei Chistruga, prin intermediul oficiului poștal, a fost remisă instanței de judecată cu mențiunea „nereclamat” (f.d. 134).

Potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene, articolul 6 parag. 1 din CEDO consacră „dreptul la o instanță”, al cărui drept de acces, și anume dreptul de a iniția proceduri în fața instanțelor judecătorești în materie civilă, constituie un aspect (a se vedea *Golder vs Regatul Unit*, 21 februarie 1975, parag. 36). Pentru ca dreptul de acces să fie eficace, o persoană trebuie să aibă o posibilitate clară și practică de a contesta un act care constituie o ingerință în drepturile sale (a se vedea *Bellet vs Franța*, 4 decembrie 1995, parag. 36).

Mai mult, Curtea Europeană a arătat că revine, în primul rând, celor interesați să depună orice diligență pentru protejarea propriilor interese (a se vedea cauza *CANETE DE GOÑI vs Spania*, 15 octombrie 2002, parag. 39 – 40 sau *Agapito Maestre Sanchez vs Spania*, 4 mai 2004).

În același context, jurisprudența Curții Europene a stabilit că partea este obligată de a lua măsurile necesare pentru a se informa asupra evoluției procesului (a se vedea, spre exemplu, *Teuschler vs Germania (dec.)*, 4 octombrie 2001, *Sukhorubchenko vs Rusia*, 10 februarie 2005, parag. 48, *Gurzhyy vs Ucraina (dec.)*, 1 aprilie 2008 și *Muscat vs Malta*, 17 iulie 2012, parag. 44).

Luând în considerare principiile menționate, Colegiul judiciar reiterează că Cristina Chistruga a depus cerere de apel fără achitarea taxei de stat la 15 iunie 2017. La fel, aceasta a indicat în cererea sa, adresa de domiciliu unde a fost expediată încheierea instanței de apel din 17 octombrie 2018, însă nerecepționată de ea.

Prin urmare având în vedere perioada de circa 10 luni de la existența încheierii, instanța de recurs consideră că o astfel de acțiune se afla în competența recurente și în interesul său, nu numai pentru progresul cauzei, ci și pentru a permite acesteia să ia cunoștință cu actele adoptate în prezenta cauză.

Pe cale de consecință, instanța de recurs reiterează că, Cristina Chistruga a avut un termen rezonabil pentru a se familiariza cu încheierea din 17 octombrie 2017. Iar, lipsa unor acțiuni adecvate din partea acesteia, constituie o eschivare de a-și realiza drepturile procedurale în conformitate cu articolul 56 alin. (3) și articolul 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Din această perspectivă, Colegiul judiciar constată că recurenta nu și-a îndeplinit obligația de a declara recurs în termenul stabilit, or prin depunerea cererii de recurs aproximativ peste 11 luni și anume la 5 septembrie 2018, recurenta a depășit termenul de îndeplinire a actului de procedură, prevăzut în art. 425 Cod de procedură civilă.

În mod corespunzător, Colegiul menționează că actele procesuale au fost expediate în conformitate cu legislația în vigoare la adresa cunoscută și indicată de către Cristina Chistruga în cererea de recurs, or, ultima nu a prezentat instanței probe, care ar confirma schimbarea domiciliului.

Acest fapt demonstrează suplimentar realizarea de către instanța de apel a obligației privind înștiințarea legală a recurente privind actele adoptate.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) și (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă

decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Prin prisma prevederilor legale citate supra, instanța de recurs reiterează că termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite solicită acest lucru și prezintă probe veridice, ce confirmă imposibilitatea de a fi putut depune recursul în termen.

La caz, se reține că Cristina Chistruga în cererile de recurs a solicitat repunerea în termen fără a prezenta probe ce ar dovedi imposibilitatea îndeplinirii actelor în termen.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind neîntemeiate cererile de repunere în termen a recursurilor.

În acest context, instanța de recurs remarcă că nu poate fi reținut argumentul recurenteii precum că la 22 august 2018 a recepționat încheierea din 10 iulie 2017, prin care nu s-a dat curs cererii de apel și încheierea din 17 octombrie 2017, prin care s-a restituit cererea de apel, or materialele cauzei confirmă faptul că recurenta a cunoscut despre actele de procedură menționate, însă nu le-a contestat, deoarece a fost plecată peste hotarele țării. Acest fapt este indicat chiar de recurentă în cererile de recurs declarate.

În astfel de circumstanțe, instanța deține că lipsa unor acțiuni concrete de a afla soarta dosarului, demonstrează că recurenta nu a depus suficientă diligență într-un timp rezonabil de a lua cunoștință cu actele adoptate în cadrul cauzei respective.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererile de repunere în termen sunt neîntemeiate și urmează a fi respinse, iar recursurile declarate de Cristina Chistruga, urmează a fi restituite ca fiind depuse în afara termenului legal.

În acest sens, instanța reține și practica CtEDO, potrivit căreia reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate.

Aici, instanța de recurs amintește recurenteii prevederile art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, conform cărora participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă, că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței cu participarea lor și să respecte termenele prevăzute de lege.

Din considerentele menționate și având în vedere că Cristina Chistruga a declarat recurs peste termenul legal, iar cererile de repunere în termen sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității respingerii cererilor de repunere în termen și restituirii recursurilor declarate ca fiind tardive, circumstanță ce împiedică examinarea

recursurilor în fond, or, în caz contrar s-ar aduce atingere dreptului părții adverse la un proces echitabil consacrat de art. 6 CEDO.

În conformitate cu art. 426¹, lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Se resping ca neîntemeiate cererile depuse de Cristina Chistruga cu privire la repunerea recursurilor în termen.

Se restituie recursurile declarat de către Cristina Chistruga împotriva încheierii din 10 iulie 2017 a Curții de Apel Bălți și încheierii din 17 octombrie 2017 a Curții de apel Bălți adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Nicolae Chistruga împotriva Cristinei Chistruga, intervenient accesoriu Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Drochia cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor și încasarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Galina Stratulat

Nicolae Craiu